

РОЗДІЛ VI. ПРОБЛЕМИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

УДК 378

Ван Чень

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID ID 0009-0008-9377-0202

DOI 10.24139/2312-5993/2023.10/248-260

ФЕНОМЕН ДРАМОГЕРМЕНЕВТИЧНОГО ДОСВІДУ ТА ЙОГО ПРОЕКЦІЯ НА ВИКОНАВСЬКО-ПЕДАГОГІЧНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ

У статті розглянуто феномен драми як основи драмогерменевтики в її екстраполяції на виконавську підготовку майбутніх викладачів вокалу. Зроблено аналіз актуальних наукових досліджень зазначеної проблеми, на основі чого зроблено висновок про драмагерменевтичну компетентність здобувачів, зокрема майбутніх викладачів вокалу, що ґрунтується на драмагерменевтичному досвіді. Мета статті полягає в розкритті сутності феномену драмагерменевтичного досвіду, у здійсненні аналізу споріднених понять та визначенні специфіки цієї професійної якості відповідно до підготовки майбутніх викладачів вокалу.

Задля розв'язання поставлених завдань представлено сутність феномену драми, окремі аспекти її властивостей як продукту полікультурного мистецького явища, що є сценічним втіленням літературного, поетичного тексту і характеризується певними властивостями, зокрема: інтегрованим характером мистецької творчості, поєднанням слова та фізичної, зокрема акторської дії під час виконання, проникненням в різні види мистецької творчості через сформованість драматургічного мислення особистості митця, музиканта, вокаліста, актора. Педагогічна проекція драматургічного мислення та його об'єктивації в процесі над виконавською інтерпретацією твору потребує застосування герменевтичного ставлення, осмислення та потрактування образів, та розуміння драматургії розвитку його головних героїв через властиві драмі принципи творчості, через синтез осмислення поетичного слова та його музичного інтонування в контексті драматургії розгортання образу героя в цілісній концепції твору.

Наголошено на актуальності формування в майбутніх викладачів вокалу драмагерменевтичної компетентності, яка має ґрунтуватися на драмагерменевтичному досвіді, який сприяє переходу накопичених знань, умінь, образних репрезентацій, уявлень щодо потрактування певних образів-амплуа – в здатність як ключову ознаку компетентності.

Ключові слова: драма, герменевтика, герменевтичний досвід, драматургічне мислення, драмагерменевтична компетентність, драмагерменевтичний досвід, вокальна підготовка, майбутні викладачі вокалу.

Постановка проблеми. Підготовка здобувачів у галузі музичного мистецтва, зокрема й майбутніх викладачів вокалу, має відповідати сучасним актуальним потребам ринку праці та науково обґрунтованим

технологіям, які спрямовані на її якісну реалізацію. Професійна підготовка майбутніх викладачів вокалу достатньо складна, оскільки окрім суто фахово-виконавських аспектів співу, що передбачає власний досвід «настроювання музичного інструменту» – співочого голосу виконавця, вона містить у собі достатньо важливий сегмент підготовки, який зв'язаний з інтерпретацією образів вокальних творів. Отже, стає достатньо важливою музикознавча підготовка, яка спрямована на формування художньо-світоглядної компетентності здобувачів, їхню орієнтацію в галузі вокальної культури, її еволюції, різновидів вокальних шкіл, жанрів, видів тощо; передбачає акторську майстерність, завдяки якій передається образ героя, бо спів – це не лише те єдине, що розкриває образ. Важливою є і методична підготовка, оскільки вона спочатку забезпечує ефективність процесу самопідготовки, а потім вже і дозволяє здійснювати якісну викладацьку діяльність з навчання вокального співу.

У контексті зазначеного, одним із сучасних аспектів мистецької, зокрема вокальної підготовки є герменевтична компетентність здобувачів. Ідеться про їхню здатність інтерпретувати образ героя, розуміти смисл твору у цілому, його текст, контекст та драматургію твору в цілому.

Феномен драми у мистецтві переважно розглядається як такий, що належить до літературознавства. Але саме драма передбачає її сценічне втілення. Драма є жанром не лише літературним, але й таки, що передбачає передачу основної ідеї твору шляхом її візуалізації, перформативного втілення. Отже, феномен музичної драматургії також розкриває особливості різноманітних оперних творів, які мають свої жанрові характеристики (історична драма, сучасна тощо).

Драма у сучасному мистецтві застосовується і кінематографії, в написанні сценаріїв фільмів. Разом з тим, драматургія як процес втілення драми, орієнтується на розкриття образу за певними ознаками та вимогами жанру. Має бути конфлікт, герої різного характеру, має бути й певна форма. Усе це, що відповідно драмі як мистецтву, втілюється опосередковано й до інтерпретації інструментальних творів, де немає ані перфоменсу (дії, що сприймається зором), ані акторської гри, ані слова. Ідеться про певний тим драматургійного мислення в інтерпретації твору. Зокрема, це може бути застосовано в симфонічному жанрі, в сонатній формі тощо.

Таким чином, стає важливим формування драмагерменевтичного мислення, що засноване на відповідній компетентності. У підготовці

вокаліста драмагерменевтика особлива важлива, оскільки світова вокальна спадщина містить велику кількість оперних творів, заснованих на драмах, що мають певні образи-амплуа, водночас можуть мати й певні історичні прототипи, розкривають конфліктні, суперечливі явища людського життя, стосунків. Усе це потребує певного досвіду вокаліста-інтерпретатора. Такий досвід ми позначили як драмагерменевтичний. Саме він стає регулятором формування відповідної компетентності, оскільки здатність, через яку позначається певна кількість компетентностей, формується саме через досвід застосування знань, умінь та набутих навичок.

З огляду на зазначене, актуалізується проблема сутності драмагерменевтичного досвіду та позитивного впливу на його формування в майбутніх викладачів вокалу в освітньому процесі. Для її розв'язання необхідно розкрити феноменологію цієї якості, що стане ґрунтом задля якісного вибору методики.

Мета статті: розкрити сутність феномену драмагерменевтичного досвіду, здійснити аналіз споріднених понять та визначити специфіку цієї професійної якості відповідно до підготовки майбутніх викладачів вокалу.

Завдання: розкрити феноменологію драмагерменевтичного досвіду через висвітлення сутності споріднених категорій і понять за аналізом наукових джерел, а саме: драма, музична драматургія, герменевтика, художньо-герменевтична компетенція, досвід, драмагерменевтика.

Аналіз актуальних досліджень. У своєму цілісному вигляді поняття драмагерменевтичного досвіду у науковій літературі не висвітлено. Разом з тим, цінними задля розв'язання поставлених завдань є розкриття сутності поняття драмагерменевтика через це, що вона розглядається як перспективна технологія. Такий ракурс представлений у статті О. Олексюк, О. Ребрової, О. Мікулінської (Olga Oleksiuk, Olena Rebrova & Olga Mikulinska, 2019). Той факт, що науковці розглядають драмагерменевтику як технологію спонукає до подальших розвідок цього феномену. На думку вчених, у такій технології «...інтегруються прийоми організації індивідуально-творчої, інтерпретаційної, художньо-інтеграційної та колективно-групової роботи» (Там само, с. 100). Реалізація такої технології в принципі ґрунтується на відомих у мистецькій педагогіці діях, формах організації, методах. Зокрема, це інсценізація, рольова гра, методи,

що активізують творчу виконавську діяльність, що відображає різноманітні художні образи. Але є особливість – цілеспрямоване застосування драми як жанру мистецтва літературного твору, який передбачає його візуалізацію, тобто перформацію, гру на сцені із застосуванням усіх законів та принципів акторської гри, але з урахуванням «глибинного бачення життєвих колізій, ...в основі яких полягає конфлікт, суперечності, що в решті решт призводить до руху, до змін та перетворення буття» (Там само).

Автори статті не вказують на досвід, але орієнтують на формування драмогерменевтичної компетентності, яка розуміється як «... як здатність застосовувати педагогічний потенціал феномену драми в її поєднанні з практичною герменевтикою під час виконавської, постановочно-композиційної, художньо-презентативної діяльності і створювати на цій основі ефективні технологічні ресурси впливу мистецтва різних часово-просторових діапазонів на сучасну особистість» (Oleksiuk, Rebrova & Mikulinska, 2019, p. 100).

Цінними для розкриття драмагерменевтичного досвіду є дослідження особливостям художньо-герменевтичного підходу, герменевтичних умінь, а також схожих за суттю, а не за визначенням – виконавсько-інтерпретаційних умінь, інтерпретаційної культури тощо. Художньо-герменевтична компетентність як наукова проблема висвітлена в дослідженні Л. Степанової (2018), в якому дання фахова якість розглянута відповідно до майбутніх магістрів музичного мистецтва і хореографії. Сутність її позначена як «...цілісну фахову якість, яка інтегрує знання, уміння, оцінки, мотиви та навички розумових операцій і зумовлює здатність особистості до розуміння художнього смислу тексту та його вербальної інтерпретації в освітньому процесі відповідно до педагогічних завдань». (Л. Степанова, 2018, с. 8). Зазначена якість складається з художньо-перцептивного, семіотично-когнітивного, творчо-експлікаційного та досвідно-педагогічного (Там само, с. 9). Звертаємо увагу на те, що досвід включено в завершальний компонент цілісної системної якості.

Окрім педагогічного аспекту художньо-герменевтичної компетентності уваги слугують й інші рівні виявлення здатності до інтерпретаційної діяльності. Зокрема, звертаємо увагу на розкриття сутності інтерпретаційної культури в дослідженні М. Демір (2016). Дане новоутворення дослідниця розглядає як «...цілісне інтегроване утворення, яке виражається в розумінні та тлумаченні музично-

педагогічної діяльності в усій сукупності її процесів, подій, структур, міжособистісних відносин, що відображає систему цінностей, включає комплекс професійних знань, музично-виконавських умінь та навичок, а також творчий досвід, які спрямовані на виявлення сенсу музично-педагогічних текстів» (Демір, 2016, с. 177).

Отже, визначаючи сутність інтерпретаційної культури дослідниця також вказує на наявність досвіду, який має особливий творчий характер. З огляду на зазначене, враховуючи той факт, що інтерпретація як об'єктивація теоретичних постулатів герменевтики, досвід, що визначається творчим характером інтерпретації кореспондується з герменевтичним досвідом. Виконавський процес у дослідженні М.Демір представлений суто фортепіанним виконавством. Натомість в інших дослідженнях представлені й аспекти застосування різних ракурсів інтерпретаційної культури, майстерності, досвіду тощо відповідно й до вокальної підготовки здобувачів.

Виконавська інтерпретація у вокальній підготовці педагогів-музикантів представлена у дослідженні Пан На (2013). Зокрема дослідниця визначає виконавську інтерпретацію як «...багатогранний цілісний процес вивчення та відтворення у реальному звучанні художнього змісту музичного твору, що передбачає глибоке осмислення авторського задуму художнього образу, особистісне ставлення до нього, втілення змістовної сутності у музичному виконанні» (Пан На, 2013, с. 15). Багатогранність зазначеного процесу пояснюється наявністю в ньому таких аспектів діяльності, як: «глибоке розуміння інтерпретатором авторського задуму, світоглядних позицій композитора» – це те, що торкається безпосередньо композитора; «...усвідомлення художньо-стильових особливостей написання музичного твору, культурно-історичних традицій та художнього напрямку...» – це те, що торкається культурологічних факторів; «...розуміння виконавських засобів відтворення музичного образу в реальному звучанні та досконале володіння виконавською технікою; індивідуально-особистісне переживання художнього образу виконуваного твору та власна художня концепція його звукового втілення» – це те, що торкається вже самого виконавця-інтерпретатора. (Там само, с. 5).

Дотичним до проблеми, що розглядається є доробок Н. Овчаренко (2023), що розкриває сутність художньо-інтерпретаційної компетентності. Дослідниця розкриває зазначену

якість як «...професійно-особистісним утворенням, основу якого складають семіотично-герменевтичні знання й уміння, художньо-творчі здатності усвідомлювати смисли музичного твору та створювати його художню інтерпретацію. (Овчаренко, 2023, с. 196).

Музичознавчий аспект інтерпретації безпосередньо оперного твору, його образів, представлений в дослідженні Чжан Мяо (2019). Для розкриття сутності цього феномену дослідник застосовує поняття «автопоезису». Саме в ця праця найбільш дотична до проблематики драмагерменевтики, оскільки розглядає саме вокальну інтерпретації оперних творів, застосовуючи феноменології оперної поетики.

Отже, погляд на актуальні дослідження проблеми, що розглядається, показує наявність її в різних наукових галузях, як мистецтвознавчих, музично-педагогічних, окремо, й вокально-педагогічних. Окреслено як компетентнісний аспект виконавця-інтерпретатора, соліста, інструменталіста, так і педагогічні аспекти, що вказують на актуальність методичного забезпечення здатності до інтерпретації майбутнього викладача.

Виклад основного матеріалу. Теоретичне дослідження щодо сутності феномена драмагерменевтики та її екстраполяції на вокальну підготовку майбутніх викладачів здійснювалася з логічною послідовністю уточнення смислу споріднених категорій. Оскільки в музикознавстві існує феномен музичної драматургії, доцільно звернути увагу на особливості драми як категорії мистецтва. За результатами теоретичного осмислення драми в мистецтві, констатовано, що вона в первісному своєму виявленні переважно торкалася літературних творів, які були написані таким чином, що передбачали їх візуалізацію, перформацію, тобто творчу діяльність втілення твору на сцені. Але, як пише О.Бондарева, «...якщо розглядати антологію драматургічних творів як текстів для театру, то з рівня теорії літератури ми переходимо в поле інтермедіальності, а з металітературності піднімаємося на рівень метатеатральності...» (Бондарева, 2021). При цьому теоретичне дослідження науковців показує наскільки метатеатральність має широке тлумачення у контексті всього, що зв'язано зі сценою.

У порівнянні з епосом та лірикою, драматичний текст спрямований на інший модус сприйняття – інтегрований. Н.Слюсар з цього приводу конкретизує, що «..текст драматичного твору розрахований на відтворення у певному реальному просторі (просторі

сцени) життєвих ситуацій і колізій з фізичною участю реальних (точніше – умовно-реальних) осіб, яких зображають на сцені актори». Звернено увагу на поєднання слова та дії, фізичної поведінки «осіб-акторів», яка зв'язана з текстом, зі словом, що створює їх взаємодоповнення, коли «... одне зумовлює інше» (Слюсар, 2006, с. 1).

Отже, будемо розуміти під драмою її загальновизначену функцію, а саме – візуалізацію літературного тексту. Разом з тим, цей творчий літературний жанр мав давню історію розвитку, яка ще не завершилася остаточно. Достатньо згадати пекінську оперу, яка супроводжує слово, що декламується напівспівається, інколи співається, але супроводжується різноманітними фізичними діями акторів. Водночас, супроводження слова в театрі за рахунок різноманітних дій набуває різні форми втілення драми як такої. О. Воробей (2019) вказує, що китайська традиційна драма виникла на основі стародавньої театральної традиції, що народилася в епоху Сун (960-1279 р.), розвивалася і прийняла форму, яка мала назву Цзацзюй (Воробей, 2019, с. 145). Характерно було те, що вона поєднувала різноманітні пісенні цикли, монологи, різноманітних вистав. Відомо, що дотепер існує такий жанр як пісенна оповідь, вона має певну схожість з драмою, але лише на вокально-поетичному рівні з почерговим перебуванням монологів та розспівування під супровід музичних інструментів. Цей приклад вказує на розмаїття драми в полікультурному контексті.

У сучасному мистецтві драма входить до жанру мюзиклу, рок-опери. Окрім того, драма входить в інші види мистецтва, зокрема, у кінематограф (Пожарська, 2022).

Як все що еволюціонує, змінює свої форми, так і драма згодом набула виявлення не лише в літературі, театрі, а й музиці. Виникає поняття «музична драматургія». Вона розглядається і в контексті аудіовізуального простору (Ничаєнко, Лішафай, 2021), і в джазовлому мистецтві (Харекно, 2019), у бродвейському мюзиклі (Лю Цзянь, 2020).

Музичне драматургія може виявлятися і в суто інструментальних жанрах. У цьому випадку процес візуалізації образів стає вже здатністю слухача. Але музична тканина, засоби виразності будуть спонукати до зорових уявлень завдяки яскравих та контрастних музичних тем, художньо-образних ліній, їх розвитку та протистояння.

У такому разі сприйняття та відтворення музичних образів потребує спеціального розвиненого драматургічного мислення. В інструментальній творчості це стає ґрунтом для інтерпретаційної

виконавської майстерності. Щодо вокального виконавства, то вони безумовно спрямовано на інтонування смислу художнього образу героя. Разом з тим, занурення в образ, осягнення цілісної лінії його розвитку в контексті твору потребує також певного інтерпретування. Таке інтерпретування однієї партії крізь призму уявних але реальних образів твору потребує певного досвіду, який можна позначити не просто як герменевтичний досвід (Гадамер, 1993), але як драмагерменевтичний. Нагадаємо про поняття «герменевтичного досвіду» в концепції Гадамера, як такого, що ґрунтується на традиціях. Це передбачає «злиття свідомостей», зокрема й історичних, коли новий інтерпретаційний акт, враховує попередню, навіть автентичну інтерпретацію, при цьому не обмежуються і нові творчі інтерпретаційні розкриття образу.

З цього доцільно перейти на педагогічний аспект драмагерменевтичного досвіду. У нашому дослідженні, основаному на виконавській і вокально-педагогічній практиці, інтерпретація вокальної партії з певної опери осмислюється студентом-виконавцем не як окремий вокальний твір, над яким він працює і виконує в концертах, а як творча дія художнього абстрагування від цілого. У даному випадку – від цілісного оперного або схожого за формою та смисловою ідеєю твору з вокально-візуалізованим розкриттям літературної фабули, сценарію, поетичного тексту тощо.

Таке ставлення до інтерпретації потребує досвіду, який поступово формує відповідну драмагерменевтичну компетентність майбутнього викладача вокалу.

Драмагерменевтична компетентність як здатність потребує досвіду опрацювання набутих знань, концентрації умінь, уявлень, серед яких також важливими є уміння застосовувати накопиченні репрезентації гри тих або тих образів, героїв-амплуа. Це надає змогу мобільного застосування вже отриманих творчих знахідок в інтерпретації певного вокального образу під час роботи над інтерпретацією іншого образу, який може бути схожим за характером. Це потребує і певні вокально-виконавські, технічні знахідки, і акторські.

Екстраполуючі зазначену ідею на процес музично-виконавської підготовки вкажемо саме на вокальну підготовку, оскільки розуміння, тлумачення тексту вокального твору – є основою виконавської інтерпретації на художньому рівні. Саме тлумачення і розуміння слова надає змогу глибоко зануритися в образ та передати характер, настрій, художню ідею. Накопичення такого досвіду приводить до

ширшого його застосування: вміння інтерпретувати музичні тексти без слова; уміння інтерпретувати вокальні тексти в контексті цілісного складно-структурованого жанру (опери, мюзиклу, сіквейру тощо).

Таким чином, бачимо, що драмагерменевтика розкривається через різні сфери її функціонування: в культурологічній проєкції, у виконавсько-інтерпретаційній та педагогічній. Для підготовки майбутніх викладачів вокалу не може бути обрана якась одна, вони важливі в сукупності та сприяють формуванню драмагерменевтичному досвіду як основи виконавської майстерності та майстерного викладання.

Розкриття сутності категорії «досвід» показав, що вона також у науковому дискурсі мала певну еволюцію у потрактуванні. Приймаємо за основу узагальнені розвідки О.Ребрової (2023), зокрема, стосовно актуальності цієї категорії для педагогічної галузі, оскільки саме вона показує «... динаміку зміни знань, умінь, здатності діяти в певних умовах...» (Реброва, 2023, с. 189). Це дає підстави також згадати концепцію Дж. Дьюї щодо досвіду як феномену, який «...набуває нового значення у кожному наступному етапі розвитку суспільства, поєднує його минуле, сучасне й майбутнє (Dewey, 2001). О. Реброва пише про досвід як «...джерело знань, як взаємодію суб'єкта зі зовнішнім світом, як засіб збагачення науки та практики, тому, що він співвідноситься з процесами пізнання, діяльності, відчуття, побудови життєвої стратегії, духовного оновлення на основі поєднання минулого та сучасного, традицій та новацій» (Реброва, 2023, с. 190).

У контексті зазначеного досвід у дослідженні розглядається як основа формування компетентності. Накопичення досвіду, зокрема досвіду застосуванні сформованих уявлень щодо образних репрезентацій стає цією професійною основою, в якій закладаються уявлення про типові образи-амплуа, їх втілення засобами музично-виконавської виразності та художньої інтерпретації засобами компенсаторних умінь і навичок (акторська майстерність, вміння художнього комунікування на сцені тощо). Зазначене і складає основу формування драмагерменевтичного досвіду майбутніх викладачів вокалу.

Висновок. Таким чином, відповідно до поставлених завдань вкажимо, що драма як мистецтвотворчий продукт сценічного втілення літературного, поетичного тексту характеризується наступними властивостями: інтегрованим характером мистецької творчості, домінувальною ознакою – поєднання слова та фізичної, зокрема акторської дії; еволюціонує в проєкції розвитку культури, що надає ознак

полікультурності; проникає в різні види мистецтва, що зумовлює наукову рефлексію понять «драматургічна свідомість», драматургічне мислення». Зазначене широке коло властивостей потребує застосування герменевтичного ставлення, осмислення та потрактування образів, які створені віжповідно до жанру драми, або за принципами теорії драматургії (конфлікти, протилежні образи, уявні або реальні, їх розвиток та розгортання подій). У музичній драматургії можлива і невізуальне драматургічне мислення, що впливає на формоутворення та розгортання характерних образних ліній.

Актуалізована в мистецькій педагогіці інтерпретаційна діяльність майбутніх здобувачів зумовлює розвиток спеціального драматургічного мислення, що спрямоване на сприйняття, потрактування та відтворення музичних образів на засадах герменевтики. У вокальній творчості це виявляється через синтез осмислення поетичного слова та його музичного інтонування в контексті драматургії розгортання образу героя в цілісній концепції твору. Це процес потребує герменевтичного досвіду, який накопичується продовж навчання та виконавської підготовки майбутніх викладачів вокалу. З огляду на те, що вокальна підготовка переважно ґрунтується на виконанні оперних драм та обов'язкового втілення музичної драматургії як художнього методу, такий досвід може бути позначений як драмагерменевтичний. У підготовці майбутніх викладачів вокалу він стає основою драмагерменевтичної компетентності як складної професійної якості, що є здатністю усвідомлювати, потрактувати та сценічно втілювати під час виконання вокальних партій героїв як в цілісній перформанції твору, так і в окремих фрагментах на концертних виступах, в освітньому процесі з урахуванням накопиченого досвіду виконання певних характерних образів та акторських амплу.

ЛІТЕРАТУРА

- Бондарева, О. (2021). Драматургічна антологія «Часо&Простір» як метатекст. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 47, 38-44* (Bondareva, O. (2021). The dramaturgical anthology "Time&Space" as a metatext. *Problems of humanities: collection of scientific works of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University. Series "Philology", 47, 38-44*). doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.47.5>.
- Воробей, О. С. (2019). Феномен пекінської цюцзюй у жанровій парадигмі китайського театру. *Закарпатські філологічні студії, Вип. 7, Т.1, 145-150* (Vorobei, O. S. (2019). The phenomenon of Peking Qiuju in the genre paradigm of Chinese theater. *Transcarpathian Philological Studies, Vol. 7, Part 1, 145-150*).

- Гадамер, Х.-Г. (1993). Істина і метод (фрагменти). В *Читанка з історії філософії. Книга 6. Зарубіжна філософія ХХ ст.*, (сс. 196-201). Київ (Gadamer, H.-H. (1993). Truth and method (fragments). In *Reader from the history of philosophy. Book 6. Foreign philosophy of the 20th century*, (pp. 196-201). Kyiv). www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/gadamer.html.
- Демір, М. І. (2016). *Формування інтерпретаційної культури в майбутніх учителів музики в процесі професійної підготовки* (автореф. ... дис. канд. пед. наук). Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, Одеса (Demir, M. I. (2016). *Formation of interpretation culture in future music teachers in the process of professional training* (PhD thesis abstract). South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, Odesa).
- Лю, Цзянь (2020). Музична драматургія бродвейського мюзиклу на прикладі «Аїди» Елтона Джона та «За межами норми» Тома Кітта. *Аспекти історичного музикознавства, Вип. ХІХ-ХХ*, 392-410 (Liu, Jian (2020). Musical dramaturgy of a Broadway musical based on Elton John's "Aida" and Tom Kitt's "Beyond the Norm". *Aspects of historical musicology, Vol. ХІХ-ХХ*, 392-410).
- Нечаєнко, Т. В., Лішафай, О. О. (2021). Музична драматургія в аудіовізуальному просторі. *Мистецтвознавчі записки, 40*, 191-195 (Nechaienko, T. V., Lishafai, O. O. (2021). Musical drama in audiovisual space. *Art history notes, 40*, 191-195).
- Овчаренко, Н. (2023). Формування художньо-інтерпретаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва засобами семіотично-герменевтичного аналізу вокального твору. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2 (126)*, 185-198 (Ovcharenko, N. (2023). Formation of artistic-interpretive competence of future musical art teachers by means semiotic and hermeneutic analysis of a vocal work. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 2 (126)*, 185-198).
- Пан, На (2013). *Методика роботи над виконавською інтерпретацією музичних творів у процесі вокальної підготовки педагогів-музикантів України та Китаю* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). Київ. НПУ імені М.П. Драгоманова (Pang Na (2013). The method of working on the performance interpretation of musical works in the process of vocal training of teachers-musicians of Ukraine and China (PhD thesis abstract). Kyiv. NPU named after M.P. Dragomanov).
- Пожарська, А. О. (2022). Типи і принципи музичної драматургії фільмів у жанрі фентезі (на прикладі кінофільмів «Володар перснів: хранителі персня» і «Хроніки нарнії: лев, чаклунка та шафа»). *Актуальні питання гуманітарних наук, Вип 47, том 3*, 12-17 (Pozharska, A. O. (2022). Types and principles of musical dramaturgy of films in the fantasy genre (on the example of the films "The Lord of the Rings: keepers of the ring" and "The Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe"). *Current issues of humanitarian sciences. Issue 47, volume 3*, 12-17).
- Реброва, О. Є. (2023). *Теоретичне дослідження художньо-ментального досвіду в проекції педагогіки мистецтва: [монографія]*. Друге видання, перероб. і доп. Суми, ФОП Цьома С.П. (Rebrova, O. E. (2023). *Theoretical study of artistic and mental experience in the projection of art pedagogy: [monograph]*. Second edition, revised. Sumy).
- Слюсар, Н. О. (2004). *Структурно-функціональні особливості драматургійних текстів* (автореф. дис. ... канд. філол. наук). Днепропетрівськ: Дніпропетровський національний університет (Sliusar, N. O. (2004).

- Structural and functional features of dramaturgical texts* (PhD thesis abstract). Dnipropetrovsk, Dnipropetrovsk National University).
- Степанова, Л. (2018). *Методика формування художньо-герменевтичної компетентності магістрів музичного мистецтва та хореографії* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). Суми. СумДПУ імені А.С.Макаренка (Stepanova, L. (2018). *The method of formation of artistic and hermeneutic competence of masters of musical art and choreography* (PhD thesis abstract). Sumy. Sumy SPU named after A.S. Makarenko).
- Харенко, А. (2019). Музична драматургія як творчий метод у джазовому мистецтві: на прикладі фортепіанної творчості Сергія Давидова. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, Вип. 55, 155-169 (Kharenko, A. (2019). Musical drama as a creative method in jazz art: on the example of Serhii Davydov's piano work. *Problems of interaction of art, pedagogy and theory and practice of education*, Vol. 55, 155-169).
- Чжан, Мяо (2019). Вокальна інтерпретація оперного образу як процес особистісного автопоезису. *Музичне мистецтво і культура*, 28, книга 1, 228-237 (Zhang, Miao (2019). Vocal interpretation of an opera image as a process of personal auto-poiesis. *Musical art and culture*, Issue 28, book 1, 228-237).
- Dewey, J. (2001). *Democracy and education by John Dewey: A Penn State electronic classics series publication*. Pennsylvania State University.
- Oleksiuk, O., Rebrova, O., Mikulinska, O. (2019). Dramatic Hermeneutics as a Perspective Technology in the Artistic Education. *Journal of History Culture and Art Research*, Sayı 3, 100-112. <http://kutaksam.karabuk.edu.tr/index.php/ilk/index>

SUMMARY

Wang Chen. The phenomenon of drama-hermeneutic experience and its projection for performing-pedagogical training of future vocal teachers.

The article examines the phenomenon of drama as the basis of drama-hermeneutics in its extrapolation to the performing training of future vocal teachers. An analysis of current scientific research on the mentioned problem was conducted, on the basis of which a conclusion was made about the drama-hermeneutic competence of the applicants, in particular future vocal teachers, which is based on drama-hermeneutic experience.

The aim of the article is to reveal the essence of the phenomenon of drama-hermeneutic experience, to carry out an analysis of related concepts and to determine the specifics of this professional quality in accordance with future vocal teachers' training.

In order to solve the set tasks, the essence of the drama phenomenon, as well as certain aspects of its properties as a product of a multicultural artistic phenomenon, which is a stage embodiment of a literary, poetic text and is characterized by certain properties, are presented, namely: the integrated nature of artistic creativity, a combination of words and physical actions, in particular, acting in the process of performance, penetration into various types of artistic creativity through the formation of the drama thinking of the personality of an artist, musician, vocalist, actor. Pedagogical projection of drama thinking and its objectification in the process of performance interpretation of the work requires the use of a hermeneutic attitude, understanding and interpretation of images, and an understanding of the dramaturgy of development of its main characters through the principles of creativity inherent in drama, through the synthesis of understanding of the poetic word and its musical intonation in the context of drama unfolding of the character's image in the integral concept of the work.

Emphasis is placed on the importance of forming drama-hermeneutic competence in future vocal teachers, which should be based on drama-hermeneutic experience, which contributes to the transition of accumulated knowledge, skills, figurative representations, ideas about the interpretation of certain images-roles into ability as a key sign of competence.

Key words: *drama, hermeneutics, hermeneutic experience, drama thinking, drama-hermeneutic competence, drama-hermeneutic experience, vocal training, future vocal teachers.*

УДК 378

Ван Чень

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

ORCID ID 0009-0001-3706-6930

DOI 10.24139/2312-5993/2023.10/260-276

СУТНІСТЬ ФАКТУРНО-СТИЛЬОВИХ ВИКОНАВСЬКИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ФОРТЕПІАНО ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

У статті актуалізовано проблему формування фактурно-стильових виконавських умінь майбутніх викладачів фортепіано. Зазначені уміння розглядаються у двох проєкціях: як уміння що забезпечують виконавський процес музиканта-піаніста; як уміння, що визначають здатність навчати гри на фортепіано учнів. Побудовано структуру фактурно-стильових виконавських умінь, що охоплює обидві проєкції. Мета статті: розкрити сутність та обґрунтувати структуру фактурно-стильових виконавських умінь майбутніх викладачів фортепіано, а також розробка критеріїв і показників оцінювання їх сформованості. Методом теоретичного моделювання на основі узагальнення наукових праць та педагогічного і виконавського досвіду обґрунтовано такі компоненти: техніко-фізіологічний компонент індивідуальних властивостей студента-піаніста; мобільність та вправність володіння різними фактурами в різних стилях; застосування художньо-образного та стильового контексту фортепіанної фактури твору в процесі роботи над ним і в концертному виконавстві. Розроблено критерії та показники оцінювання визначених компонентів та їх структурних елементів. Для оцінювання сформованості зазначеної якості обрано такі критерії: рефлексійно-самокорегувальний, з показниками: розуміння та здатність до самооцінювання щодо володіння художньою технікою піаніста; здатність до самоконтролю та самокорегування розвитку виконавської техніки піаніста; мотиваційно-виконавський, з показниками: інтенсивність і прагнення щодо оволодіння різноманітними фактурно-стильовими уміннями піаніста; міра здатності до методичного самонавчання і викладання щодо володіння фактурно- стильовим розмаїттям фортепіанного репертуару; інтерпретаційно-творчий, з показниками: якість орієнтації щодо співвідношення фактури і стилю в роботі над образом твору та в методичному забезпеченні цього процесу; ступінь якісного застосування фактурно-стильового контенту твору в процесі його виконавської інтерпретації.

Ключові слова: *фактура, фортепіанний твір, музикант-піаніст, виконавські уміння, інтерпретація, майбутні викладачі фортепіано; критерії та показники оцінювання.*